

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

2022-06-06 Nr. G-5861
I Nr.

VRM, DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-971 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-5332 IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ ATŠAUKIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-971 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – VSD) susipažino su pateiktais derinti Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo ir susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektais ir teikia toliau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus.

1. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo 1 straipsniu išdėstyto naujos redakcijos Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo projekte (toliau – Įstatymo projektas) (kaip ir galiojančiame Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme) nustatomas reguliavimas, pagal kurį valstybės institucijos ar ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka pripažįstami valstybinės reikšmės objektais ir įtraukiami į Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registrą, tačiau nei iš Įstatymo projekto, nei iš kitų įstatymų nėra aišku, koku tikslu toks registras sudaromas – kokios pareigos ar teisės kyla šio registro objektams arba krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams šio registro objektų atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, kokie duomenys tvarkomi šiame registre (Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 8 d. nutarimu Nr. 1386 „Dėl Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro nuostatų patvirtinimo“, trečiasis skyrius), VSD vertinimu, svarstyтина, ar savitikslius tokio registro egzistavimas nekelia rizikų nacionaliniam saugumui, nes tokiu būdu sudaromos prielaidos pašalinams asmenims lengvai gauti koncentruotą ir detalią informaciją apie pažeidžiamus valstybės objektus. Todėl, siekdami teisinio aiškumo ir apibrėžtumo, siūlome Įstatymo projekte nustatyti, koku tikslu sudaromas Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras.

Šiuo aspektu siūlytina įvertinti ir galimybę parengti bei kartu pateikti Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio pakeitimo projektą, kuriame būtų numatyta, kad detalūs Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro duomenys sudaro tarnybos paslaptį. Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 5 punkte minimi „svarbūs valstybės objektai“, nors ši sąvoka nėra apibrėžta teisės aktuose (vertintina, ar ši formuluočių neturėtų būti keičiama į „valstybinės reikšmės ir pavojingi objektai“).

2. Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 18 punktas, pagal kurį žvalgybos institucijų struktūra, jų techninis ir materialinis aprūpinimas, kiekybinė ir personalinė sudėtis sudaro įslaptintą informaciją, taip pat Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas žvalgybos institucijų veiklos kontrolės principas (duomenys, galintys padaryti žalos žvalgybos institucijų veiklai, vykdant žvalgybos institucijų kontrolę neteikiami) sudaro prielaidas imtis visų įmanomų priemonių, kad

informacijos apie žvalgybos institucijų struktūrą, jų techninį ir materialinį aprūpinimą, kiekybinę ir personalinę sudėtį prieinamumas būtų maksimaliai ribojamas.

VSD vertinimu, žvalgybos institucijų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms vertinimas ir patikrinimų šiose institucijose atlikimas bei prieigos prie žvalgybos institucijos valdomos perspėjimo sistemos infrastruktūros suteikimas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir (ar) savivaldybių administracijų direktoriams, neužtikrintų principo „būtina žinoti“ griežto laikymosi ir sudarytų prielaidas padaryti žalos žvalgybos institucijos veiklai. Be to, manytina, kad pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms reikalavimai gali būti užtikrinti ir be kontrolę vykdančios institucijos įsikišimo, o žvalgybos institucijos veiklos saugumas laikytinas aukštesniu valstybės interesu nei pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms koordinavimas ir administravimas. Atkreipiame dėmesį, kad šiuo tikslu analogiška nuostata įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 1 ir 5 punktuose.

Atsižvelgdami į pateiktus argumentus, siūlome Įstatymo projekto 22 straipsnio 4 dalyje po žodžių „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų“ bei 24 straipsnio 5 dalyje po žodžių „Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos“ įrašyti žodžius „išskyrus žvalgybos institucijas“.

3. Siekiant užtikrinti efektyvų žvalgybos institucijoms priskirtų valstybei išskirtinai svarbių funkcijų vykdymą bei šių institucijų veiklai būdingo politinio neutralumo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje, laikymąsi, žvalgybos pareigūnų veikla yra paremta griežtu hierarchiniu pavaldumu ir apribota veiklai keliamais reikalavimais. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 31 straipsnio 5 dalį, nustatant, kad žvalgybos pareigūnai jų pasitelkimo laikotarpiu yra pavaldūs ir atskaitingi ne tik Nacionalinio krizių valdymo centro vadovui arba jo įgaliotam asmeniui, bet ir išlieka pavaldūs žvalgybos institucijos vadovui. Atsižvelgdami į tai, siūlome Įstatymo projekto 31 straipsnio 5 dalyje po žodžių „pavaldūs ir atskaitingi“ įrašyti žodžius „žvalgybos institucijos, kurioje atlieka tarnybą, vadovui ir“.

Pažymėtina, kad toks dvigubo pavaldumo mechanizmas nėra naujas Lietuvos Respublikos teisinėje praktikoje, pavyzdžiui, naudojamas nustatant specialiųjų atašė pavaldumo santykius, nustatytus Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1407 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų patvirtinimo“ 7 punkte.

Kitiems derinti pateiktiems įstatymų projektams pastabų ir pasiūlymų neturime.

870666207